

DOSAR ARE
Primavara 2004
Dosar tematic al Ansamblului Regiunilor Europene

NR.5

Europa se extinde

Editorial

Extinderea Uniunii este o oportunitate istorica de a garanta pacea pe continentul nostru indelung divizat si de a construi impreuna un viitor comun si prosper.

Totodata este si o provocare si un pariu fenomenal de riscant pentru viitor. Va fi un pariu castigator daca vom reusi sa aducem aceasta nou Europa mai aproape de cetatenii sai si sa implicam europenii in acest proiect pe termen lung. Acesta a fost lectia principala a Adunarii Generale a Regiunilor Europene organizata la Poznan, in regiunea Wielkopolska, la sfarsitul lunii noiembrie 2003.

Succesul extinderii va depinde, intr-adevar, de sprijinul oamenilor atat in statele membre vechi, cat si in cele noi. Oamenii vor sprijini acest proces, daca beneficiaza vizibil de pe urma acestuia in viata de zi cu zi si daca il recunosc drept o comunitate de cetateni egali. De aceea este atat de important, la aceasta rascruce de drum, sa apropiem natiunile si oamenii care au culturi si experiente atat de diferite, sa dam un nou impuls promovarii diversitatii si dialogului intercultural.

In scopul construirii acestei noi Europe, nu e suficienta construirea unor noi infrastructuri si cai de transport, intr-adevar importante pentru dezvoltarea economica a unui teritoriu atat de vast. Nu trebuie sa uitam ca Europa nu este doar o piata, dar de asemenea o societate de 455 milioane de cetateni care trebuie sa traiasca si sa lucreze impreuna, sa construiasca proiecte comune de viitor, depasind piedicile din trecut si stereotipurile actuale.

In politica sa de coeziune si alte politici cu impact structural, Uniunea trebuie sa isi afirme dorinta de a participa la dezvoltarea acestei politici acestei societati interculturale, pe baza valorilor comune stabilite in proiectul de Constitutie. Trebuie sa intareasca sprijinul sau pentru initiativele cetatenilor care dezvolta, prin intermediul proiectelor educationale si culturale, schimburi cu Comunitatea europeana si cu noii vecini ai Ue.

In calitatea mea de presedinte ARE, organizatie care si-a inceput propria extindere inainte de caderea Zidului Berlinului si care azi numara aproape 250 de regiuni diverse, pot afirma ca, multumita acestui dialog intercultural si proiectelor efective de cooperare interregionala, am dobandit unitate in diversitate.

Liese Prokop
Presedinte ARE
Vice-ministru-presedinte
Austria de Jos (A)

Prioritatea de baza este construirea unei Europe a cetatenilor

SUCCESUL EXTINDERII ESTE O REALA PROVOCARE PENTRU SECOLUL XXI, UN SALT EXTRAORDINAR DE CREDINTA IN VIITOR. SUCCESUL SAU DEPINDE DE CONSOLIDAREA PROCESULUI DEMOCRATIC, INCURAJAREA DEZVOLTARII LOCALE IN FATA PROVOCARILOR IMPUSE DE GLOBALOZARE SI MOBILIZAREA CREATIVITATII GENERATIEI TINERE IN INTERESUL INITIATIVELOR POLITICE DE VIITOR .

Este oficial. De la inceputul lunii mai, Uniunea Europeana numara 25 de state membre si 455 de milioane de cetateni. O extindere fara precedent in istoria Europei tocmai a avut loc si acum maltezii, cipriotii, lituanienii, estonienii, letonii, cehii, slovacii, maghiarii si polonezii vor fi participanti cu drepturi depline in hotararile Comunitatii. Impreuna cu vechii membri ei se vor confrunta cu dificila sarcina de a aduce un suflu nou in aceasta Uniune aflata in cautarea unei noi directii, prinsa intre lipsa de unitate, un viitor economic incert si un tot mai crescut euroscepticism al cetatenilor sai.

„ Aceasta noua Europa nu poate fi creata fara oameni si mai ales nu poate fi creata impotriva vointei lor” a subliniat Robert Collignon, Presedintele Parlamentului Walloon, la ultimul „Ansamblu General”- Adunarea Generala a Regiunilor Europei. O analiza corecta si relevanta, de vreme ce succesul in acest stadiu de evolutie a Europei depinde in mod esential de sprijinul popular de care se bucura. Aceasta a fost concluzia principala a celui de-al saselea „Ansamblu General”- Adunarea Generala a Regiunilor Europei tinut de ARE la sfarsitul lunii noiembrie 2003 la Poznan, in regiunea poloneza Wielkopolska si la care au fost prezenti 600 de participanti din 200 de regiuni europene si 33 de tari. Acelasi punct percutant a fost dezbatut si acasa de catre toti, de la delegatii de la workshop-uri la vorbitorii din sesiunile plenare. Factorii cheie in viitorul Uniunii si al democratiei in Europa vor fi abilitatea sporita de a asculta ce vor oamenii si de a adapta politica publica la asteptarile lor; acest lucru cere in schimb o mai clara demarcare a puterilor intre variatele nivele de guvernanta. Precum si un mai mare sprijin pentru diversitatea culturala si dialogul intercultural, prin proiectele de cooperare interregionala si transfrontaliera, pentru a contrazice acuzatia ca Europa este o forta docila, centralizatoare.

Oamenii in inima politicii

„Oamenii vor ca politica sa fie tot mai relevanta pentru ei” este parerea exprimata de premierul polonez Leszek Miller dupa conferinta de la Poznan. „Aceasta implica un transfer de putere de sus in jos”. Un comentariu remarcabil, venind de la cel de-al doilea dintre cei mai puternici oameni dintr-o tara care inca lucreaza pe baze centralizate, desi abordarea s-a schimbat recent. Aducerea oamenilor mai aproape de politica inseamna imputernicirea lor cu mijloacele de exercitare a controlului. Si cine sa-si asume mai bine acest rol si sa dea substanta cuvantului democratie inca o data, in afara politicianilor locali, alesi sa informeze oamenii si sa le reprezinte interesele? Proiectul de Constitutie realizat

de Conventia condusa de fostul sef de stat francez Valery Giscard d'Estaing este un important pas inainte. Peter Straub, seful Comisiei Afaceri Institutionale ARE (vezi Dosarul AER-ARE-VRE/ toamna 2003) ne-a furnizat analiza situatiei: „Aceasta este prima oara in istoria Europei cand un text a recunoscut explicit principiul subsidiaritatii intre Uniune si regiuni. Purtand in minte ca pana atunci acasta legatura a fost numai stabilita intre Uniune si statele membre, aceasta ne da o idee privind cat de departe am ajuns”. Indirect, dar important, acest text care va fi adoptat de sefii de stat si de guvern in iunie, ar putea sublinia faptul ca Uniunea nu mai are nevoie de structura sa etnocentrica de azi. Ar putea clarifica rolul vital al regiunilor ca o legatura in dialogul dintre Uniune si oameni si acel sprijin popular pentru dezvoltarea noilor politici europene va depinde mai ales de forta si soliditatea acestei legaturi.

„Abilitatea partidelor si liderilor politici de a se identifica si de a promova cererile societatii civile va fi cheia supravietuirii lor in acest secol” a avertizat economistul american Jeremy Rifkin, si el prezent la „Ansamblu General”- Adunarea Generala a Regiunilor Europei. Este in mod universal acceptat faptul ca prapastia democratica intre elita si publicul general a crescut gradual, iar reducerea acesteia este o problema urgenta. Desigur, contruirea in curs a Uniunii este un pas istoric major; dar el trebuie sa prinda viata dincolo de inaltimile institutionale rerefiate, punand in centrul sai oamenii. Oamenii sunt cei care iau parte la viata publica, in politica, care au ocazia, dreptul si asigurarea de a face acest lucru. Insa multi europeni, simtindu-se deja izolati de reprezentantii lor nationali sunt preocupati de stabilirea unei structuri centralizate politic si administrativ la Bruxelles, in credinta ca o vor putea influenta prea putin, la fel ca si sentimentul de lipsa de putere in fata globalizarii economice. „Institutiile europene au puteri considerabile in prezent care ingrijoreaza oamenii” a confirmat Marek Maciej Siwiec, secretar de stat in cabinetul Presedintelui Republicii Polonia. „Tot mai multor organizatii supranationale le sunt acordate puteri suplimentare. Oamenii cred ca nu mai au nici o influenta in politica.”

(Re)implicarea publicului in dezbaterile democratice

Dar acest simt al alienarii nu este ireversibil, cu conditia ca regiunilor sa li se permita sa isi sustina rolul lor natural in guvernarea Europei. Aproape de populatiile lor, cel putin din punct de vedere geografic, politicienii locali trebuie sa adopte un profil politic mai inalt, actionand ca punct-cheie de contact intre oameni si Uniune. Rolul lor nu este limitat de o conduita sau de o functie intermediara, ei trebuie sa angajeze activ publicul- inclusiv tinerii- in dezbaterile democratice. Pe acest subiect, Liese Prokop, Presedintele ARE, a incurajat o politica pro-tineret in cadrul Ansamblului (vezi mai jos) si a aratat ca ”este vital ca tinerii sa aiba sansa de a-si dezvolta o viziune politica pentru viitor si de a lua parte in construirea lumii de maine”. Importanta acestui fapt este relevata atunci cand apreciem ca acesti tineri vor trebui sa continue proiectul european lansat acum cinceci de ani.

Dar restabilirea contactului cu oamenii inseamna si intelegerea a ceea ce inseamna Europa in realitate: raspunsuri clare- nu evitari- la toate temerile exprimate de populatie. Orice alta abordare va servi la hranirea acestor incertitudini si griji ale unui public tot mai inclinat sa

auda sirena de alarma a partidelor eurosceptice si nationaliste. „Intr-o lume libera dominata de globalizare, oamenii trebuie sa fie constienti de ceea ce inseamna apartenenta la Europa pentru viitorul lor. Este vital pentru noi sa comunicam mai bine pentru a consolida democratiile” a comentat Jozef Olesky, seful Comisiei de Afaceri Europene a Parlamentului Polonez si membru in Conventia asupra Viitorului Europei, intr-un discurs catre delegati. „Si aceasta trebuie sa inceapa de la nivel regional, unde este mult mai usor sa implicam publicul decat la nivel national. Asa putem face oamenii sa participe din nou in politica.”

In cele din urma, Europa trebuie sa puna capat suferintelor, potrivit moto-ului „Unitate in diversitate”, respingand toate incercarile de impunere a uniformitatii de sus. Peter Straub a chemat la vigilență in acest caz: „Ne confruntam cu liberalizarea serviciilor si Acordul General asupra Comertului in Servicii (GATS) este poate cel mai clar exemplu in aceasta tendinta. Spre deosebire de articolul 133(5) din Tratatul de la Nisa, articolul III-127 din proiectul Tratatului Constitutional nu cere unanimitate pentru liberalizarea unor servicii precum cultura sau educatia. Aceasta inseamna ca votul majoritatii calificate va fi suficient pentru transferul acestor servicii in arena politicii comerciale europene, unde Uniunea are competenta exclusiva, precum si indepartarea tuturor puterilor de la regiuni care pana atunci aveau prerogative legislative in acest domeniu.” Acceptarea acestui transfer va prejudicia in mod indubitabil proiectul european deoarece publicul nu va intelege si nici nu va sprijini actiunea. Cea mai mare forta a Europei este desigur diversitatea sa, acceptarea altor puncte de vedere multumita schimbului cultural si intelectual, abordarea sa „multipolara” a lumii care devine tot mai uniformă si, paradoxal, tot mai fragmentata.

Asigurarea dezvoltarii locale

Una dintre problemele de care va depinde succesul extinderii este daca noii membri vor fi capabili sa se dezvolte si sa prospere fara ca aceasta sa fie in detrimentul membrilor existenti; incurajarea solidaritatii Comunitatii va fi vitala.

„Sosirea celor Zece ca noi membri ai Uniunii este o mare oportunitate, dar si o mare provocare”, a aratat Irena Herbst, secretar de stat polonez pentru dezvoltarea regionala. „Trebuie sa incurajam dezvoltarea legaturilor de transport si infrastructura, dar numai acest lucru nu este de ajuns. Vom reusi asigurarea dezvoltarii regiunilor numai exploatand potentialul propriu.” Exploatarea potentialului va necesita simplificarea managementului fondurilor structurale si o mai amre implicare a regiunilor atat in definirea criteriilor prin care fondurile distribuite, cat si in administrarea lor. Asa cum ne aminteste Stefan Mikolajczak, presedintele regiunii Wielkopolska si gazda „Ansamblului General-Adunarii Generale a Regiunilor Europei”, „trebuie sa tinem cont ca regiunile sunt prima sursa pentru slujbe noi. Doar o zona care are o economie dinamica se va dezvolta, va atrage noi investitori si va aduce bogatie oamenilor care locuiesc in ea. Deci cine poate administra mai bine decat ele aceste fonduri acrodate pentru a le incuraja dezvoltarea.”

Obiectivele politicii de coeziune vor fi si ele reformate dupa extindere. „Noua politica de coeziune va trebui sa acopere probleme de fond precum mentinerea serviciilor publice, un mai bun acces la cele mai indepartate regiuni, sprijinirea inovatiei, dar si schimburi intre toate grupurile in societate- sectorul privat, universitati si scoli, asociatii- pentru incurajarea integrarii si intalnirea asteptarilor oamenilor care traiesc in orase si la tara” a evidentiat Brian Greenslade, seful Comisiei ARE pentru Dezvoltarea Regionala. „Trebuie sa se dea un nou avant cooperarii interregionale cu regiunile de la limita Europei, precum cele din tarile care sunt acum la granitele Europei extinse, deoarece dezvoltarea lor constanta este vitala pentru stabilitatea continentului nostru.”

Mobilizarea locala in exercitarea influentei asupra globalizarii

Extinderea nu este singura provocare pentru Europa: globalizarea este o alta problema intens dezbatuta la recentul „Ansamblu General- Adunarea Generala a Regiunilor Europei”, politicienii regionali si publicul general exprimandu-si sentimentul de lipsa de putere vizavi de procesul de decizie a unor corpuri precum WTO si GATS. „Intrebarea pe care o adreseaza politicienii regionali este daca poate fi viata regionala in afara globalizarii si daca regiunile sunt condamnate sa concureze” acesta a fost comentariul lui Robert Collignon, presedintele parlamentului Walloon. „O alta intrebare este daca fortele apatride de pe piata vor da sah-mat considerentelor geografice si istorice. Este evident pentru mine ca numai mobilizare locala ne va permite sa exercitam o influenta asupra globalizarii.” Insa o asemenea initiativa va darui mai multa autonomie decizionala regiunilor, ele actionand numai ca intermediari intre Uniune si state- cele din urma forumuri politice decizionale care pot aduce presiune pe scena economica internationala- pe de o parte si public, cel mai afectat de deciziile luate acolo, pe de alta parte.

Regiunile au un rol constructiv de jucat in acest proces. „Construirea globalizarii va fi raspunsul la toate grijile privind globalizarea”, asa cum a aratat recent Armatya Sen, castigatorul Premiului Nobel pentru economie. Aceasta este problema reala: gasirea unei cai de mijloc “intre doua atitudini dualiste si exclusiviste, una care condamna noua ordine mondiala fara rezerve si una care vede in ea un panaceu universal” a continuat Robert Collignon, adaugand: “De putine ori in istorie societatea umana a pierdut controlul asupra economiei. Cat priveste capitalismul, este benefic cand merge mana in mana cu un plan politic. Aceasta observatie trebuie sa actioneze ca o apel de trezire pentru ca Europa noastra in evolutie si regiunile noastre sa fie inventive.”

Sunt necesare mai multe idei inventive

Europa si regiunile vor trebui sa devina mai creative in fata provocarilor globalizarii. Potrivit unui raport publicat la 17 martie de o firma de consultant americana, in 2010 25% din slujbele in tehnologie din tarile dezvoltate vor fi realocate pietelor in dezvoltare inclusiv India si China. Firma se asteapta ca 30% din companiile majore in sectorul tehnologic sa isi stabileasca locatii in strainatate incepand de anul viitor. Slujbe pierdute de europeni. Daca adaugam la aceasta liberalizarea serviciilor publice pe care Europa

incepe sa o introduca, putem vedea ca Uniunea se va confrunta cu o schimbare totala daca regiunilor nu le este data sansa de a-si mentine sau dezvolta dinamica lor socio-economica si de a-si aduce expertiza la nivelul european in anticiparea lumii de maine.

Participarea la construirea globalizarii ca un grup de 25 de state nu va fi mai putin dificil decat ca un grup de 15, dar oricum este mai bine decat o atitudine pasiva si acceptarea evenimentelor. Acest lucru este valabil mai ales daca regiunile, singurele structuri politice capabile sa contribuie cu o expertiza practica reala, sunt implicate in cautarea de solutii comune pentru provocarile de maine, supravietuirea serviciilor publice si chestiunea energiei (vezi interviul cu Jermemy Rifkin).

Realizarea implicarii tinerilor in politica

TINERII SPUN ADESEA CA S-AU SATURAT DE DISCURSURI. EI VOR ACTIUNE SI REZULTATE. APELUL A FOST AUZIT DE MULTE REGIUNI EUROPENE CARE AU LUAT PARTE LA CONCURSUL PENTRU A GASI REGIUNEA CARE E CEA MAI DESCHISA PENTRU TINERET. ADUCEM LA RAMPA REGIUNEA CASTIGATOARE, LANCASHIRE, UNDE TINERII INVATA, DAR SI PREIAU CONDUCEREA.

Lancashire (Regatul Unit al Marii Britanii), castigatoarea din 2003 a premiului pentru cea mai deschisa regiune pentru tineri, se preocupa mult de tinerii sai. Tinerii din regiune se implica de multi ani in definirea politicii publice prin Consiliul Tinerilor. Lancashire a preluat opiniile tinerilor sai rezidenti in domenii diverse precum incurajarea oamenilor sa invete limbi straine, schimburi de programe, reciclarea deseurilor, taxe scazute pentru transport pentru tinerii sub 16 ani, sprijinul pentru comunitatea sexuala si participarea in procesul legislativ. Aceasta regiune are rezultate foarte bune si in incurajarea noii tehnologii, un instrument de comunicare foarte popular printre tineri. Biblioteca online, preluarea pe internet a sedintelor de consiliu, contactul email direct cu totii consilierii si legaturile electronice intre internauti si oamenii de afaceri locali sunt doar cateva exemple in privinta beneficiului tehnologiei moderne asupra democratiei. Toti acesti factori au convins juriul format din presedintele ARE (Liese Prokop), seful Comisiei de Cultura (Bruno Hosp) si seful Subcomisiei pentru Tineret (Jorgen Hedberg).

“Jeremy Rifkin: Preluarea controlului asupra energiei”

“ANSAMBLUL GENERAL”- ADUNAREA GENERALA A REGIUNILOR EUROPEI DE LA POZNAN A AVUT ONOAREA SA IL PRIMEASCA PE DL. RIFKIN, ECONOMIST AMERICAN SI PRESEDINTE AL FUNDATIEI PENTRU CURENTE ECONOMICE. EL A PREVIZIONAT O REVOLUTIE ENERGETICA FARA PRECEDENT CU MARI BENEFICII PENTRU REGIUNI

Care este revolutia energetica pe care o previzionati?

Este vorba despre revolutia hidrogenului si celulelor de combustibil. Acestea vor deveni fundatia vietii noastre. Celulele de combustibil ne daruiesc la fel de multa energie precum computerele. Cand te conectezi la internet de la computerul personal, generezi informatie proprie: produci informatie pe care o impartasesti cu multi alti utilizatori. In mod similar, celulele de combustibil care folosesc hidrogen iti permit sa creezi energie care iti apartine si pe care o poti imparti cu altii. Vom avea o retea de energie, asa cum avem reteaua de computere azi.

Nu este aceasta de domeniul SF-ului? Nu este o propunere realizabila, desigur?

Este in intregime realizabila. Revolutia a inceput deja. Pe parcursul urmatoarelor 2 ani vom vedea Japonia producand cantitati inimaginabile de celule de combustibil si hidrogen. California este un alt caz in aceasta privinta. Aici va intra in vigoare o lege care stipuleaza ca toate masinile vandute dupa 2009 sa foloseasca asa ceva. Sunt gata sa pariez ca in cativa ani celulele de combustibil vor fi la fel de multe precum computerele azi.

Aceasta va zdrobi retelele de energie conventionale. Dar productia de hidrogen nu are nevoie de materiile brute la care doar consortiile au acces?

Nu, aceasta este ceea ce George W. Bush va face sa credeti. El doreste sa ramaneti dependent de petrolul sau, de gazele naturale si de energia nucleara. El vrea sa produca hidrogen negru. Insa nimeni in SUA nu se gandeste sa produca hidrogen verde care este mult mai accesibil, din surse reciclabile precum energia solara, energia hidraulica, energia geotermala sau biogaz. Si aici Europa si regiunile sale poate sa isi aduca contributia, preluand rolul de conducere in sectorul energiei si incurajand o profunda schimbare sociala. Tot ceea ce trebuie faceti este sa investiti in productia de hidrogen verde.

Un lucru foarte scump....

Desigur ca realizam care este pretul incurajarii energiei reciclabile, dar este numai o chestiune de realocare a resurselor disponibile. Si investitia va merita cu siguranta pe masura ce va va permite sa deveniti autonom si mai putin dependent de sursele de energie externa.

Lasand la o parte aspectele economice, subliniati impactul socio-politic fara precedent pe care il va avea aceasta revolutie. Pretineti ca totul se va schimba. Puteti sa detaliati?

Abilitatea de a crea propria energie inseamna ca organizatiile politice internationale vor deveni descentralizate. Energia nu va mai circula de sus in jos, ca in era petrolului, ci de jos in sus. Energia va fi locala, regionala, cu tot ceea ce implica acest transfer de putere.

Spuneti ca energia descentralizata va fi buna pentru democratie?

Aceasta energie este regionala, locala. Daca, dupa cum cred eu, celulele de combustibil vor deveni foarte populare, atunci monopolul controlului asupra energiei se va termina. Desigur gigantii energetici contemporani pot produce celule de combustibil, dar si regiunile si indivizii pot. Acesta este un punct esential, pentru ca astfel putem aspira la o democratie politica, astazi traим in minciuna prinsi intr-un sistem in care energia vine

numai din carbuni, gaz sau petrol. Aceasta este contradictia: incercarea de a trai democratic si a avea centralizare si controlul de sus-jos. Democratia este un lucru frumos in termeni politici, dar functioneaza numai daca detii controlul energiei.

Declaratia de la Wielkopolska, unanim adoptata de delegatii de la cel de-al saselea "Ansamblul General- Adunarea Generala a Regiunilor Europei", impreuna cu rezolutiile la proiectul Tratatului Constitutional vizand protejarea diversitatii culturale, viitorul Serviciilor de Interes General in Europa, noua politica de coeziune, transportul si agricultura deschisa spre consumator, adoptate de Ansamblul General ARE, pot fi descarcate de pe situl ARE: <http://www.a-e-r.org/COMMUN/A22-AG2003.html>

Toti cititorii pot consulta situl ARE (<http://www.a-e-r.org>) pentru informatii la zi.

Dosar AER-ARE-VRE

Europa se extinde

Primavara 2004

Dosar tematic al Ansamblului Regiunilor Europene (ARE)

Editor manager- Klaus Klipp

Editor- Barbara Skoczylas-Thauront

Consilieri editoriali- Dr. Franz J.Stummann

Jurnalist- Cristophe Nonnenmacher

Editor asistent- Francine Huhardeaux

Traducere- Ursula Gerstenmaier (GB&D)

Design si punere in pagina- Agence Contexte-Strasbourg (F)

Tiparire- OTT- rue Pins- 67310 Wasselonne (F)

Publicat (in trei limbi): 4500 ex.

Reproducere autorizata numai cu mentionarea sursei

Mai 2004

AER-General Secretariat- Bureaux Europe- 20, Place des Halles

F-67000 Strasbourg- www.a-e-r.org- Tel:+33 3 88 22 07 07

Fax:+33 3 88 75 67 19 – Email: infopresse@a-e-r.org

